

Kdo je bil prvi okoli sveta?

Prvi, ki je objadral zemljo, je bil Portugalec Ferdinand Magelhaes. Rojen je bil leta 1486 in nekaj časa vzgojen na kraljevem dvoru. Nadarjenega dečka je mikal svet in se je odpeljal v Indijo, kjer je bival 7 let. Leta 1512 se je vrnil nazaj v domovino in skušal portugalskega kralja pridobiti za nart: najti pot v Indijo z vožnjo proti zapadu. Ker mu je portugalski dvor odklonil podporo, se je zatekel v Španijo h kralju Karolu V. in spremenil svoje ime iz Magelhaes v Magallan. Karol V. mu je dal na razpolago 5 starih jadrnic in 265 mož z nalogo: poiskati morskot pot v Indijo na zapadni strani in prijadirati do otočja Moluki.

Magallan se je podal na prvo objadranje sveta 10. avgusta 1519. Spremljal ga je italijanski zdravnik Pagafatti, ki je vodil dnevnik in njemu se imamo zahvaliti za popis prve vožnje okrog sveta.

Po šestdnevni vožnji je dosegla Magallanova ekspedicija Kanarske otoke, nato prekoračila ravnino in 13. decembra se je ustavila v zalivu, kjer je danes glavno mesto Brazilije Rio de Janeiro. Po dvotedenskem odpočitku so nadaljevali vožnjo proti jugu in dosegli začetkom leta 1520 zaliv, kamor se izteka v morje južnoameriška reka La Plata. Tukaj so prezimovali pet mesecev. Šele koncem avgusta 1520 so lahko dvignili sidra ter jadrili naprej. Oktobra 1520 so res našli prehod po morju med Južno Ameriko in Feuerlandom. Ta morska ožina je krščena po Magallanu. Ena od Magallanovih ladij se je tukaj razbila, ena mu je ušla nazaj v domovino in s tremi jadrnicami je odplul iz Magallanove ožine v Tih Ocean 1. novembra 1520. Ker je to morje bilo tedaj izredno mirno, ga je krstil za Tih Ocean. Dasiravno je Tih Ocean posejan z otoki, ni zadel Magallan 4 mesece na suho zemljo. Zdravnik Pagafatti beleži, da je bila vožnja po Tihem Oceanu nekaj groznega radi lakote, katero so trpeli. Bili so tako lačni, da so žvečili usnje, s katerim so bile prepletene ladijske vrvi. Jedli so žagane, podgana je bila slaščica. Ako je kdo ujel na ladiji podgano, jo je lahko takoj prodal za polovico dukata.

Po obupni štirimesečni vožnji so ven darle dosegli Filipinske otoke, kjer so se preskrbeli s prehrano. Na otoku Zebu je sklenil Magallan v imenu španskega kralja z ondotnim kraljem zvezo in mu pomagal v boju proti kralju na sosednem otoku. V teh bojih je Magallan padel in za njim je prevzel poveljstvo Boštjan Canos, ki se je tudi vrnil v domovino. Od prvotne posadke je priplulo v špansko lukso v Sevilli 8. septembra 1522 le 18 mož in od petih ladij le ena. Samo ena ladja je pripekljala toliko popra, kafe in cimeta, kakor je bilo potrošeno za celo ekspedicijo.

Po tem prvem objadranju sveta je bilo dokazano, da je naša zemlja okrogla. Španski kralj je podaril Canosu ščit, v katerega je bila udelana krogla z napisom: »Ti si prvi, ki me je objadral.«

Duhteča usta
SARGOV

KALO DONT

267

Zdravnik Pagafatti beleži v svojem dnevniku: »Pri vsaki vožnji krog sveta, ako voziš iz vzhoda proti zapadu in slediš solncu, boš imel en dan in eno noč manj nego oni, ki je vedno na enem mestu.« — Isto je opazoval tudi Zeppelin, ko je vozil lansko leto okrog sveta.

Za prvo objadranje zemlje so rabili 1124 dni.

Magallanov naslednik Canos je dovršil nalogo, da je odkril pot v Indijo preko Amerike in našel tolikanj zaželjeno otočje Molukov.

Občni zbor Županske zveze.

Županska zveza v Mariboru priredi v nedeljo dne 6. aprila 1930, ob 10. uri dopoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Določitev članarine za leto 1930.
2. Referat o sedanjem stanju občinske uprave v naši državi s posebnim ozrom na najnovejšo zakonite predpise.
3. Sklepanje o resoluciji glede novih občinskih bremen.
4. Volitev novega odbora.
5. Slučajnosti.

434

„Zlati nosovi“.

Na tisoče in tisoče ruskih knezov, grofov in bogatašev je zapustilo domovino ob izbruhu boljševiške revolucije. Vsi begunci so bili uverjeni, da bo komunističen prevrat nekaj začasnega in se bodo vrnili na svoje imetje. Dragocenosti so pred pobegom zakopali ali skрили, da bi jih po vrnitvi našli. Boljševizem se je ukoreninil in še danes gorje ruskemu beguncu, ako bi se drznil le samo pogledati v domovino! Iskanja ter dviganja ruskih skritih in zakopanih zakladov so se lotili v zadnjem času sovjeti. Ako bi kdo našel zaklad, mora to javiti oblasti, ker sicer je ustreljen ali pa obsojen na več let najtežje ječe. Razven tega so osnovali sovjeti četo 10.000 mož. Četa je razdeljena na več pododdelkov. En oddelek ima nalogo, da stika za zakopanimi ali skritimi zakladi po cerkvah, drugi po pokopališčih, tretji po gozdovih itd.

Stikačem za dragocenostmi pravijo: »zlati nosovi« — ker liki lovski psi vohajo za zlatom. Državna organizacija zlatih nosov je neprestano na delu in je zbrala dosedaj v blagajno raznih skritih zakladov za skupno vrednost 13 milijonov rubljev.

Da skriti ruski zakladi niso prazna bajka, hočemo dokazati na nekaterih vzgledih:

Poveljnik ruske bele armade Jaschwil je bežal pred boljševiško revolucijo preko Irkutska v Sibiriji. Ker so ga zasledovali, je moral kar najbolj urno hiteti. V sibirskem gozdu je zakopal v naglici celo vrečo zlata. Zaklad so pozneje našli sibirski kmetje, ga dvignili in si razdelili med seboj zlato. Po stari navadi so se pri razdelitvi sprli med seboj in zadeva je došla do ušes sovjetov. Nad najditelje zakopanega zaklada je pridivila četa »zlatih nosov«, jim odvzela zlato in vsak je moral 3 mesece v ječo, ker najdbe ni javil oblasti.

V priprosti vasi v Kazanu so naleteli kmetje na cele kupe zlata in platina. Najdeno so prodali in priredili pojedino, ki je trajala 10 dni. Pri popivanju so bili preveč glasni, da so jih slišali »zlati nosovi«, jim odvzeli izkupiček za zaklad in vsakemu je bilo prisojenih več let stroge ječe.

Knez Orikows je zakopal pred pobegom svoje dragocenosti in se zatekel v Paris. »Zlati nosovi« so znali za ta zaklad, a kljub iskanju niso mogli naleteti na skrito. Poslali so svojega zaupnika h knezu v Paris. Orikows je nasel del zvižal, vzel člana »zlatega nosa« v službo in sčasom mu je celo zaupal, kje ravno da je skrito njegovo zlato in srebrno imetje. Služabnik mu je spravil celo potni list in oba sta se odpravila v Rusijo, da dvigneta zaklad. Ko so bile vse zakopane dragocenosti odkrite, so neznanci oba obkolili, kneza ustrelili, njegovi zakladi pa so romali v državno blagajno.

Ruskemu bogatašu Adlowu se je posrečilo, da se je vrnil po letih na svojo posest preko Finske. Z oskrbnikom se je dogovoril, da mu odstopi eno četrtino, ako mu pomaga dvigniti zakopane dragocenosti in pobegniti z njimi preko ruske meje. Ko je bil zaklad izkopan, je zahteval oskrbnik polovico, bogataš ni hotel dati, oskrbnik ga je ova-